(క్రిందటి సంచిక తరువాయి)

రాత్రి పది గంటల సమయం.

రోలెండ్ 'లైఫ్ ఆఫ్ వివేకానంద'ను మూసి భార్య కేసి చూశాడు సుధాకర్. "చదువుతున్నావా? దీపం తీసేయనా?"

అతడి ప్రశ్నకు జవాబుగా పుస్తకం మూసేసింది కమల. కాషాయరంగున ఉన్న గోడను దీపపు ఉజ్జ్వలమైన వెలుతురున అతడి నీడ. గాలికి కదులుతూంది. చూస్తూండిపోయాడు సుధాకర్.

బయట తలుపు నెవరో మృదువుగా శబ్దం చేస్తున్నారు. లేచి కూర్చుంది కమల. [illegible] చూసింది. తలుపుకి దగ్గరగా [illegible] తీశాడు సుధాకర్. ఎదురుగా, [illegible] వెన్నెలను. . . "శ్రీరామ్!" [illegible]ంచుకున్నాడు సుధాకర్.

"[illegible] వండర్‌ఫుల్ థింగ్. అండ్ వన్ మీట్స్ ఇట్ సో సెల్డమ్. నిత్య జీవితంలో తటస్థపడే ప్రతి వ్యక్తిని స్నేహితు డనలేము, పరిచయస్థులుగా మినహా! స్నేహం పవిత్ర భావన. సుఖంలో, ఆనందంలో స్నేహితుల అనుభూతుల్ని పంచుకున్న వారికన్నా స్నేహితుల విషాదాన్ని వారిదిగా చేసుకుని బాధపడిన వారంటే గౌరవం, ఇష్టం. మరో మాటలో ప్రాణం.

"కమలా! ఎవ రొచ్చారో చూడు."

కమల లేచి బయటికొచ్చే లోపలే శాంతి లోపలకు పోయింది. "శాంతీ!" శాంతిని కండ్లు పెద్దవి చేసి చూసింది కమల. దగ్గరగా వచ్చి భుజం చుట్టూ చేతులేసి ఎడమ భుజాన కొరికింది. "మొద్దు! నువ్వు నువ్వేనా?"

"అబ్బా! ఏమి టా మోటుదనం! కొంపదీసి ఆకలితో ఉన్న వాళ్లను లేపామా?" నవ్వుతూ పలికింది శాంతి.

లోపలి కొచ్చేశారు స్నేహితు లిరువురూ. "అయినా, ఇప్పుడు ట్రెయినేముందిరా?"

"7—30 ఎక్స్‌ప్రెస్. రెండు గంటలు లేటు."

వంటింటిలోకి [illegible] కమలను కేకేశాడు శ్రీరామ్. "ప్రయాణ మేమీ చేయకు, కమలా! అన్నీ ముగించుకునే వచ్చాం ఇంటి దగ్గర."

"అబద్ధం!" [illegible]తో చూశాడు సుధాకర్. "నేం అలిసిపోతా మేమోనని. . ."

"అదిగ దురా. . ."

"డోన్ట్ సే ఎనీథింగ్. ఒకవేళ తిన్నారే అనుకో. ఇంకా అరిగిపోకుండా ఉంటుందా? లేకపోతె జీర్ణకోశం దెబ్బ తిన్నదా?"

వెన్నెలను వేపచెట్టు నీడలు [illegible] పరుచుకుని కూర్చున్నారు నలుగురు. రాత్రి కప్పిన నిశ్శబ్దం ప్రకృతిలో, దూరంగా నీటిని అప్పుడప్పుడు కప్పలు

—రేఖా కులకర్ణి

చేస్తున్న [illegible].

"[illegible] నీ [illegible]"

"[illegible]"

శాంతి భుజాన [illegible] క్రింది [illegible] కమల. తరువాత రహస్యంగా అడిగింది. "[illegible] పెదాలు [illegible]నా?" శాంతి [illegible] క్రింది పెదవి పెద్దదైన [illegible].

"ఛీ. . . అన్నీ పాడు మాటలు. . . అస లాయన ముద్దెట్టుకోరు."

"వాట్! [illegible]" శ్రీరామ్ కేసి తిరిగింది

[illegible] "ఏమిటి [illegible]? నా చెల్లెల్ని ఎంగిలి చేయటానికా?" శాంత [illegible] గుర్తించకుండా [illegible] [illegible].

"కమలా!" సుధాకర్ [illegible] [illegible]. "[illegible] [illegible] నా [illegible] [illegible] ఉద్యోగం [illegible] చెప్పాలి."

"[illegible] [illegible], [illegible]? [illegible] [illegible]— [illegible] [illegible] [illegible]— [illegible]!"

"[illegible] [illegible]" అంది [illegible]. "[illegible] [illegible] [illegible]— [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?"

"ఏమో అది." [illegible] [illegible] శాంత. "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]— [illegible]? [illegible] [illegible] ఉంటుంది."

"దొంగ! పాటలు రాసుకున్నావు. [illegible] [illegible] [illegible]?"

"[illegible] దగ్గరికి వెళదాం రా?" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] శ్రీరామ్. సుధాకర్ [illegible].

"[illegible]?" [illegible] [illegible] సుధాకర్.

"[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] స్థితిలో [illegible]."

"[illegible], [illegible] [illegible]?"

"[illegible]... ? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

"కృష్ణ, కూడా?" కమల [illegible] [illegible] సుధాకర్ [illegible]. "[illegible] కృష్ణకు?" ఉత్సుకతతో ముందుకు వంగింది శాంతి.

"ఇద్దరం ఒక రూంలో ఉంటున్నా మాటేగాని, వాడో చివర, నేనో చివర. ఇద్దరికీ ఒకసారి కుదరవు [illegible] [illegible]. మొన్నొకసారి నాకు ఫోన్ చేశాడు—[illegible] '[illegible]' వచ్చిందని, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. కానీ, [illegible]. [illegible] ఉదయం [illegible] [illegible] [illegible] నిద్ర పోతున్నాడు. [illegible] [illegible] నిద్ర [illegible]. సాయంత్రం వెళ్లాను. నిద్ర పోతున్నాడు."

కొన్ని క్షణాలాగాడు. ముగ్గురూ వింటూ, చూస్తూ కూర్చున్నారు.

"అనుమానం వేసింది. భయం వేసింది. అతడో పెద్ద మేడలో రెండు పోర్షన్లు అద్దెకు తీసుకుని, ఒక దానిలో హాస్పిటల్, మరో దానిలో తనూ నివాసం ఉంటున్నారు. ఆ ఇల్లు ఓ కంట్రాక్టర్‌ది. వారమ్మాయి వాణి అని—హౌస్ సర్జన్. ఆ అమ్మాయిని అడిగాను. నిన్న సాయంత్రం నాలుగు గంటలకు పడుకున్నాడనీ, అప్పుడప్పుడూ అంతేననీ చెప్పింది."

"[illegible]. . . [illegible]. . .?"

"[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. . .!"

[illegible] చూసింది శాంతి. "[illegible] గంటలు [illegible] ఏదయినా నిద్ర పోతారా?"

ఎవరూ జవాబు చెప్పలేదు.

"[illegible] . . [illegible]?"

సుధాకర్ [illegible] [illegible]. "నాకు తెలియదు. నా [illegible] జవాబు లేదు."

[illegible] [illegible] 10 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఓ పెద్ద [illegible]. [illegible] 7 [illegible] డాక్టర్ ఎస్. [illegible], [illegible]. [illegible]. [illegible]. ఎస్. [illegible]. [illegible] [illegible] రెండు [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కూర్చుని [illegible].

[illegible] [illegible] టేబులు మీద [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] రెండు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] శ్రీరామ్. "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]— అని. [illegible]."

"[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

"[illegible] [illegible] [illegible]." [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. "నమస్తే, సుధాకర్‌గారూ!"

మోము, మెడ మీదున్న పూల మొక్కల్ని చూస్తూన్న కమల, శాంతి భర్తకు దగ్గరగా వచ్చారు.

"నమస్తే!" [illegible] ప్రత్యభివందనం చేశాడు సుధాకర్. తరవాత శ్రీరామ్‌ను చూసి, "ఇతను. . ." పరిచయం చేయబోయాడు.

"నాకు తెలుసు. పేరు శ్రీరామ్. ఎమ్. ఎ. చేస్తున్నది వ్యవసాయం." శాంతిని చూసి మిగిలిన అసంపూర్తి వాక్యాన్ని పూర్తి చేసింది. "తను మిసెస్ శాంత శ్రీరామ్. అవునా?" కమలతో అంతకుముందే పరిచయం ఉంది.

కమల నవ్వింది. "ఇన్నాళ్లూ మీకు సర్జరీయే తెలుసనుకున్నాం. ఆస్ట్రాలజీలో కూడా ప్రవేశం ఉందన్న మాట."

తనూ నవ్వింది వాణి. "అదేం కాదు. కృష్ణగారి మాటల్లో గంటకు పది సార్లు దొర్లే పేర్లు మీవేగా? గవర్నమెంటు హాస్పిటల్ సూపరింటెండెంట్ నాయుడు గారు ఫోనులో పిలిస్తే—వెళ్లారు. హి విల్ బిన్ ఇన ఏ మూమెంట్. వారి గదిలో కూర్చోనుండండి."

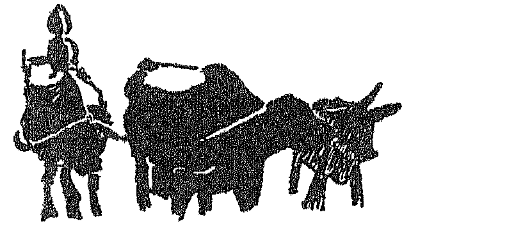

ఇంటికి... చిత్రం—నరేంద్ర కుమార్ (అనంతపురం)

చలా విశాలమైన గది. గదికి కుడి వైపున కొంత భాగాన్ని నీలం రంగు కర్టెను వేరు చేస్తోంది. వాకిటికి ఎక్కువ టేబులు. సైన్స్ క్లాత్. టేబుల్ లాంప్. 'ఇల్లస్ట్రేటెడ్ వీక్లీ', 'సైన్స్ టుడే' మాగజైన్సు. ఫొటో స్టాండున ఓ అందమైన పసిపాప ఫొటో.

గదికి ఎడమ వైపున మూడు కుర్చీలు. ఎదురుగా మంచం, పరుపు పరచబడి. నలిగిన పరుపున శిశిర్‌కుమార్ మిత్ర 'విజన్ ఆఫ్ ఇండియా' పుస్తకం. మంచాన్ని కప్పుతూ దోమతెర. మంచానికి, టేబిల్‌కి మధ్యన చిన్న పుస్తకాల షెల్ఫు. దానిలో వెర్నాడ్ 'హిందూ ఫిలాసఫీ', వర్మ 'చిత్రలేఖ', టాల్‌స్టాయ్ 'కారల్ మార్క్స్'.

నీలం కర్టెను తొలగించాడు శ్రీరామ్. లోపల బ్రాంకెట్. వంట సామగ్రి. "వీడిప్పుడు హోటల్లో కాదా భోజనం, సుధా?"

"ఉహూ. ఎనభై రూపాయలు శుద్ధ దండుగని స్వయంపాకం మొదలెట్టాడు."

"అయితే, బాగా ఆదా చేస్తున్నాడన్న మాట."

శాంతి, కమల పక్కనే ఉన్న అరమర తలుపులు తీశారు. లోపల బ్రాందీ బాటిల్సు. కొన్ని ఖాళీవి. కొన్ని నిండువి. మరికొన్ని అర్ధ సగ్గంవి.

"అదీ వాడి ఆదా!" అరమర చూపిస్తూ పలికాడు సుధాకర్. "హాస్పిటల్లో జనాన్ని చూసి మోసపోకు. అందులో సగానికి పైగా ఉత్త చేతులు చూపేవాళ్లే! అంతే కాదురా!— రెండు నెలల అద్దె బాకీ ఇంటికి."

"హాయ్ రామ్!"—ఉలికిపడి వాకిటి కేసి చూశారు నలుగురూ.

రెండు చేతుల్ని రెండు తలుపులకు బిగించి తను బయటనే ఉండి లోపలకు వేలాడబడ్డాడు కృష్ణమూర్తి. "అయామ్ గోయింగ్ టు డై." స్నేహితుల్ని కావలించుకున్నాడు. "దోస్త్! ఈ మధ్య అప్పుడప్పుడు సగం రాత్రి మెలకువ వచ్చి చచ్చిపోతానేమోనని భయం వేసేది. మీరు దగ్గర లేకుండానే! థాంక్ గాడ్! మీరొచ్చారు." వారి భుజాల నుండి చేతులు తీసి కొన్ని క్రూరంగా పలికాడు కృష్ణ: "మీ ఇద్దర్నీ నిలువునా కాల్చేయాలి. ఒకడు టౌనులో ఉంటూనే ముఖం చాటు చేస్తుంటాడు. మరొకడు మనిషినే మరిచి పోతుంటాడు."

"హలో! శాంతీ, హౌ ఆర్ యు? నిజం చెప్పు, శాంతీ." శాంతికి దగ్గరగా నడుస్తూ పలికాడు కృష్ణ. "ఈ రెండు నెలలలో నీ వెప్పుడయినా నన్ను తలుచుకున్నాడా? ఝూట్ మత్ బోల్‌నా! దైవత్వాన్ని మోస్తున్నావ్? అబద్ధం ఆడకూడదు."

"నిజం. చాలా సార్లు అనుకున్నారు. కానీ, పని తీరుబాటులేక ... అండీ...?"

శాంతి చెంపల్ని తాకి చూశాడు కృష్ణ. "ఏమి టింత పాలిపోయావు? దేశంలో పిల్లల లెక్కువయారు—నీ కెందుకింకా అని అన్నం పెట్టటం మానేశాడా వాడు? రక్తం మీద అసహ్యం వేసిందా? ఎన్నో నెల? నైన్త్ కదూ? శ్రీరామ్! ఛీ హౌజ్ నో బ్లడ్. మెడిసిన్సు అనవసర మనుకున్నావా?"

కమల దగ్గర ఆగిపోయాడు కృష్ణ. "సారీ, మిసెస్ కమలా సుధా? ఆ రోజు మిస్సయాను. నిజం. నిద్ర పోయాను."

కమల కృష్ణమూర్తిని దిగులుగా చూసింది. "ఏమిటింత చిక్కిపోయావు, కృష్ణా?" ఏదో నవ్వుతూ మాట్లాడ బోయిన కృష్ణ, కమల మాటలతో ఆగి పోయాడు. ఆమె గొంతున ధ్వనించిన సానుభూతి మనసు పొరలను మృదువుగా తాకింది. కంఠస్వరం విషాదం.

"చిక్కిపోయానా? ఏమో? తలి దండ్రులు టికెటు పుచ్చుకున్న తరవాత తరుచు వీళ్లంటుండేవారు. ఇప్పుడు మీరు . . .? థాంక్స్."

శ్రీరామ్, సుధాకర్ కృష్ణకు దగ్గరగా వచ్చారు. "తాగడం మానేయకూడదా, కృష్ణా?"

"రేయ్! తాగడం నాకు సరదా కాదు. నాకు రక్తం అంటే అసహ్యం. నా నాళాల నిండా రక్తం బదులు ఆల్కహాల్ నింపు కుందామని. . . ఆ... మీ రందరూ నిలుచున్నారు. కూర్చోండి. వద్దు. . . ఆ కుర్చీల్లో వద్దు. అవి పరిచయమున్న వారికి. స్నేహితులకు కాదు. మంచమే

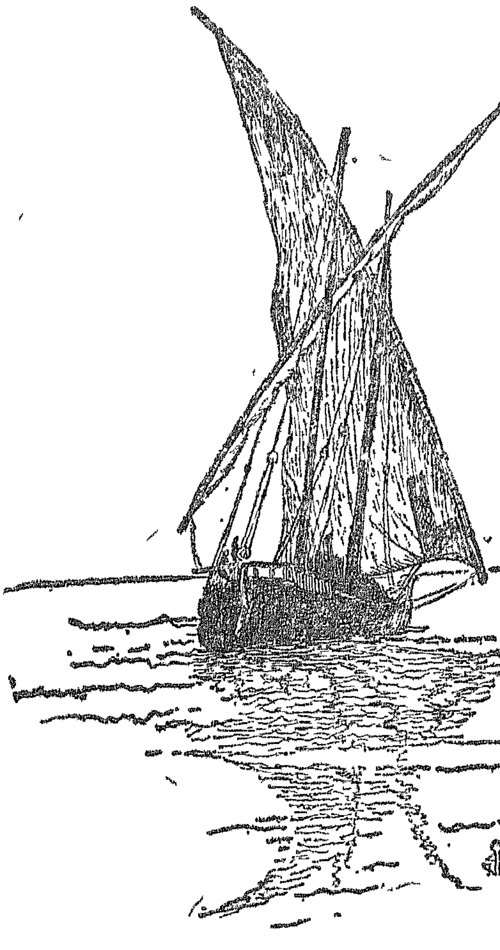

పడవెళ్ళిపోతున్నదీ... చిత్రం—కె. లీల (ఉల్లంపేరు)

మీద కూర్చోండి. దానికి భయం లేదు. అది పుష్పక విమానం."

శ్రీరామ్ నవ్వుతూ చూశాడు కృష్ణ కేసి. "మరి మీ కో—డాక్టర్, ఐ మీన్ మిస్ వాణీ కూడా..."

"అవు. . . ఆవు. అర మయిందిరా, తండ్రీ. దసీజ్ ఇండియా. ఏన్షి యెంట్ సివిలైజ్డ్ హోలీ లాండ్. ఎవ్విరి ఉమన్ ఈజ్ నాట్ యువర్ వైఫ్ — ఈజ్ యువర్ సిస్టర్."

హోటలు మిత్రవ్! హోటలున జనం అంత ఎక్కువగా లేరు. అయిదుగురూ టేబులు చుట్టూ కూర్చున్నారు. మేనేజరు టేబులు పైని ఫాన్ వేశాడు. వెయిటర్ అయిదు ప్లేట్లు ఇడ్లీ తెచ్చి వారి ముందు పెట్టాడు.

సుధాకర్ కొద్దిగా దగ్గాడు. అది ఎక్కువయింది. కొన్ని క్షణాలు మెలికలు తిరిగిపోయాడు. కమల భర్తను పట్టుకుంది. "ఏమిటి? ఏమయింది, సుధా?" మిగిలిన ముగ్గురూ సుధాకర్‌ను పట్టుకున్నారు. "ఏమయింది, సుధా?" అతడి గొంతున బొటన వేలితో రాస్తూ బుగ్గల్ని చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు కృష్ణ. "నథింగ్. జస్ట్ కాఫ్." కుర్చీనుండి లేచి వాష్ బేసిన్‌కు దగ్గరగా వెళ్ళాడు సుధాకర్. ఉమిశాడు. రక్తం! ! టాప్ తిప్పి నీటిని వదిలాడు. ముఖం కడుక్కుని తిరిగి టేబుల్సుకు దగ్గరగా వచ్చాడు.

మార్కెటున కొన్ని ఆకుకూరలు, ఉర్లగడ్డలు (వారి కవి చాలా ఇష్టం), అల్లం, కరివేపాకు తదితర వస్తువులతో తిరిగి ఇంటికి చేరారు.

భోజనం కృష్ణ తయారు చేయ బోతే కమల, శాంతి అంగీకరించ లేదు. అది మా స్త్రీత్వానికే అవమాన మన్నారు. కృష్ణ అంగీకరించలేదు. సుధాకర్, శ్రీరామ్ సాయం చేయబోతే, మా ముగ్గుర్ని భోజనం చేయుటం మీ కిష్టం లేదా అని అడిగాడు. వాణీ సాయాన్ని ఏక్సెప్ట్ చేశాడు.

నలుడు, భీముడు వంటలు అద్భుతంగా తయారు చేసేవారా? నమ్మ బుద్దేసింది మిగిలిన నలుగురికి, కృష్ణ వంట చేసి చూపిన తరువాత.

"తనలా ఎందు కయ్యాడని?" కమల నడిగింది శాంతి, కృష్ణ నుద్దేశించి.

గదిలో జీరో వాట్సు బల్బు వెలుగు తూంది. మంచాన ఇరువురూ పక్క పక్కగా పడుకున్నారు.

"నాకూ నిజం తెలియదు, శాంతీ! సుధ చెప్పాడు— అయిదుగు రాడపిల్లల కుటుంబంలోని మధ్య బాలికను ప్రేమిం చాడుట. . ."

"మరి. . . మిగ డాడపిల్లలకు పెండ్లి కాలేదా?"

"అయిపోయాయి. అది కాదు అబ్జెక్షన్. ఇన్సిడెంటల్‌గా ఆ పిల్ల జీవితంలో మరో మనిషి ఉన్నాడు. ఏముంది తరవాత. . . రొటీన్ కథ. . ."

"ఆ అమ్మాయికి పెండ్లయిందా?"

"అయిందో, లేదో? అయి ఉండక పోవచ్చు. అతడి కండ్ల విషాదం ఆమె కోసం ఎదురుచూడటం కావచ్చు. . ."

"తను బాగుంటుందా?" ఆడదాని సహజ కుతూహలం శాంతి గొంతున.

కమల నవ్వింది.

"నేను చూశానా? కాని, సుధ అన్నాడు—'క్లియోపాట్రా.'"

"క్లియో ఎలా ఉంటుంది?"

"ఆ అడపిల్లలా. . ."

* * *

"చావు ఒకటే యథార్థం, కృష్ణీ!"

సుధాకర్ మాటల్ని కృష్ణ, శ్రీరామ్ అంగీకరించ లేదు. "సౌందర్యంకూడా?"

"సౌందర్యం అంటే?"

"చావంటే?"

చాలా క్షణాలు మాటల్లేవు. మెల్లగా పలికాడు శ్రీరామ్: "చావుకాని, సౌందర్యం కాని రూపరహిత పదార్థము. అటువంటి పదార్థ మేదయినా యథార్థమే?"

"అల్‌రైట్! చావు యథార్థమయి నప్పుడు జీవిత మబద్ధ మెలా అవుతుంది? వెలుపలికి రావడం యథార్థ మయి నప్పుడు లోపలకు పోవడం అబద్ధమా?" కృష్ణకు మిగిలిన ఇరువురు జవాబు చెప్పలేదు. తనే జవాబిచ్చాడు కృష్ణ: "పోనీ, ఇలా ఆలోచించవచ్చు. ఆత్మ నిజం. శరీర మబద్ధం. నిజం అబద్ధంతో రాజీ పడినప్పుడు గెలిచేది అబద్ధ మన్న మాట. అందుకే జీవితం, శరీరాత్మల సమ్మేళన రూపం అబద్ధం. చావు సత్యము."

అంతటా నిశ్శబ్దం. మేడ పై భాగం. ఆకసాన వెన్నెల కాంతి. అచ్చటచ్చట తెల్లని మబ్బుతునకలు.

"అసలు చావంటే. . .?" అది సుధాకర్.

"అహంకారాన్ని విడిచి పెట్టి వేయడం."

"అంటే?"

"ఆత్మకు 'నేను' లేదు. 'నాది' లేదు. ఆత్మ ఆత్మే. శరీరం జీవరహితం. దానిలో 'నేను' లేదు. 'నాది' లేదు. కాని, ఇవి రెండూ ఏకమయిన వేళ ఉద్భవించే స్వరూపం 'నేను'. అది అహంకారం. చావు. . ."

"అర్థమయింది." వెంటనే పలికాడు సుధాకర్.

శ్రీరామ్ ఆ విషయాన్ని మరికొంత సాగతీశాడు. "మరి 'నేను'కాక ఆ రెండిటి సమ్మేళన మేమిటి?"

"ఏది 'నేను' కాదు, ఏది 'నాది' కాదు అనే తత్త్వవిచారణ. అక్కడ అహం ఉండదు. స్వార్థం ఉండదు. చావే ఉండదు. వారు మహాత్ములు."

కొన్ని క్షణాల తరవాత లాలనగా అడిగాడు సుధాకర్: "అలా సాగడమేమిటి? దేని కోసం?"

"చావుకు దగ్గర కావటానికి."

"ఎందుకు జీవితాన అంత అసహ్యం?"

"'అర్థం'లేదు కాబట్టి."

కొంచెం కోపంగా చూశాడు సుధాకర్. "నీ కిష్టమయిన స్త్రీ దగ్గరయితే అర్థముందా?"

సుధాకర్ కేసి చూశాడు కృష్ణ. తరవాత తల విదిల్చాడు.

* * *

మనుష్యుల ఇష్టాలతో కాలానికి నిమిత్తం ఉండదు. అది గంటల్ని, రోజుల్ని కదిలిస్తుంది. మనుష్యుల్ని సెంట్రల్ స్టేషన్ దగ్గరకు తీసుకుని వెళుతుంది.

కంపార్టుమెంటున శాంతి, శ్రీరామ్. కమల, సుధాకర్, కృష్ణ ప్లాట్‌ఫారమ్‌న.

"జీవితాన చివరిదాకా ఒక చోట కలిసి ఉండాలనుకున్న వాళ్ళం." మెల్లగా పలికాడు కృష్ణ. "ను వ్వక్కడో పశ్చిమాన. . . నేనూ, సుధా ఇక్కడ. మొహిద్దీన్ 'మార్కెట్'లో, ఎస్. వి. ఎస్. దక్షిణపు చివరను. . . విధి ఎంత బలమయిందిరా! మనం ఇంత ఆనందాన్ని పంచుకున్నామని వాళ్ళకు తెలుసు ప్రాస్తాను."

"వద్దు. అంత పని చేయకు." ఇబ్బందిగా చూశాడు సుధాకర్. "వారు ఉద్యోగాలు వదిలి పరుగెత్తు కొస్తారు. నీ కేం? నువ్వు సన్యాసివి."

"ఊహూ. . . నేను నిశ్శబ్దాన్ని. నేను శూన్యాన్ని. నేను నిజాన్ని. నేను ఇన్‌ఫినిటీవ్ని."

"శివోహం. శివోహం. నేను శివ్ణ్ణంటావు."

"కాని, నాకు బుర్ర లేదు." రుమాలుతో ముఖం తుడుచుకున్నాడు కృష్ణ.

సైలెన్స్. ఎ లాంగ్ సైలెన్స్.

రైలు కూతవేసింది. చేతులు కలుసుకున్నాయి. కండ్లన విషాదం. రైలు కదిలింది. కమలకు, సుధాకర్‌కు, కృష్ణకు, ప్లాట్‌ఫారమ్‌కు, మహానగర్‌కు దూరంగా తీసుకుపోయింది శాంతిని, ప్రశాంతిని— రైలు.

* * *

ఆ తరవాత తరుచు కృష్ణ, సుధాకర్‌లు కలుసుకోసాగారు. అర్థం ఉన్న ప్రసంగాలు, లేనివి ఎన్నో వారిరువురి మధ్య దొర్లిపోయేవి. తరవాత మాటలయిపోయి మౌనం మిగిలిపోసాగింది. కాని, మౌనానికి ఎంత భాష ఉన్నది! మనం ఎందు కింత అశాంతి ననుభవిస్తున్నాం? ఇరువురికీ అదే ప్రశ్న. జవాబు లేదు. అస లెక్కడ మొదలయింది ఈ అశాంతి? గతాన్నంతా అప్పుడప్పుడు వారిమధ్యకు లాక్కొంటుండే వారు, అశాంతికి కారణం కోసం. ఏదో కావాలి. ఏదో చేయాలి. ఆ 'ఏదో' ఏదో తెలియదు. నిన్నటి ఆడపిల్ల నేడు స్త్రీగా మారుతున్న సమయాన కలిగే ఆందోళన. రూపం లేనిది. భాష లేనిది. తుఫాను సముద్రాన లేపిన కల్లోలిత మనసున.

ఉత్తుంగ తరంగ భావసంచయం. శరీరం ఆత్మతోనో, ఆత్మ శరీరంతోనో రాజీపడలేక బాధపడుతున్న వైనం.

* * *

రాత్రి పది గంటలకు తలుపు తీసిన కమలకు సుధాకర్ నుండి మద్యపు వాసన కొట్టింది. తప్పు చేసినవాడిలా తల వంచుకుని లోపలి కొచ్చాడు సుధాకర్. తన నడుగుతుందేమో ననుకున్నాడు— ఎందుకు తాగొచ్చావని? అడగదేం?

"స్నానానికి నీళ్ళు తోడమంటావా, సుధా?"

తనలో విషయాన్ని దాచుకోలేక పోయాడు. "నే . . . నే తాగొచ్చాను, కమలా!"

"గమనించాను, సుధా! కృష్ణ నీ కివ్వ డని నే ననుకోను." సాదాగా ఉంది కమల గొంతు.

"లేదు, కమలా, లేదు. వాడు గదిలో ఉన్నాదిరి బయటకు పోయాడు. అప్పుడు నేనే, కమలా. . ." చేతులతో ముఖం కప్పుకున్నాడు సుధాకర్. "నాకు ఎందుకో భయం వేస్తోంది, కమలా! నే నెవర్నో చంపేలా ఉన్నాను. నన్ను నేనే చంపుకునేలా ఉన్నాను. గివ్ మి యువర్ హాండ్. గివ్ మి యువర్ హాండ్, మురారీ. షో మీ ది లాండ్ ఆఫ్ ప్యూర్ డిలైట్." ఏడుస్తున్నాడు సుధాకర్. అతణ్ణి కావలించుకుంది కమల.

ఆ రాత్రి అతడిని భరించటం భార మనిపించలేదు. కాని, మద్యపు వాసనను భరించలేకపోయింది. తన నుండి అతడు పక్కకు తొలగిన తరవాత సన్నగా ఏడ్చింది కమల.

నుదుటిని కొట్టుకున్నాడు సుధాకర్. "నన్ను క్షమించు, కమలా. మరి తాగను. నన్ను క్షమించు." నుదుటికి కొట్టుకుంటున్న అతడి చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకుంది కమల. "నువ్వు తాగావని. . . అందుకు కాదు, సుధా. . . తాగటం పొరపాటని, అది తెలుసుకుంటావని తెలుసు. కాని. . . ఎంత చిక్కిపోయావో, ఎంత బలహీనంగా ఉన్నావో తెలుసా ... నా చేతుల మధ్య ఏర్పడిన జాగాకు తెలుసు, నాకు తెలుసు. వద్దు, సుధా. . .నువ్వింక అక్కడ పని చేయవద్దు. ఆరోగ్యం పాడయితే... ఆ తరవాత...వద్దు, సుధా, వద్దు!"

రాత్రి నిశ్శబ్దతను పరుచింది.

తలుపుల శబ్దమయింది. భర్త కేసి చూసింది. కండ్లు మూసుకు పడున్నాడు. మెల్లగా లేచి తనను సరిచేసుకుని తలుపు తీసింది. ఎదురుగా కృష్ణ.

"కమలా! సుధ ఇంటి కొచ్చాడా?" ఆదుర్దాగా అడిగాడు కృష్ణ. తల ఊపింది కమల.

"థాంక్ గాడ్!"

"అస లేం జరిగింది, కృష్ణా?"

"నేను కొద్దిగా పనుండి బయటకు వెళ్ళి వచ్చేసరికి వీడు గదిలో లేడు. బ్రాందీ సీసా కనిపించింది. విషయం అర్థమయి భయమేసి ఇలా వచ్చాను."

విషయం అంతా చెప్పింది కమల. "అశాంతేమిటి, కృష్ణా?"

బయట మాటలు మెలకువ నున్న సుధాకర్‌కు వినిపిస్తూనే ఉన్నాయి. అయినా, లేవలేదు.

"విజ్ఞానం ఎక్కువయిన ప్రతిచోట ఇటువంటి అశాంతి బయలు దేరుతూనే ఉంటుంది, కమలా? పాశ్చాత్యులయితే హత్యలు, యుద్ధాలతో రాజీపడతారు. వయొలెన్స్ భయమయిన వారు హిప్పీస్ అవుతారు. మనం ఏదో కావాలి. ఏమీ కాలేం!"

కమల మాట్లాడలేదు. "వా డేమయినా పిచ్చిగా మాట్లాడాడా? భయమేసిందా?"

"భయమా?" నవ్వింది కమల. "అత డేం చేసినా, ఏం మాట్లాడినా నా భర్త. అతడి దగ్గర నాకు భయమేమిటి?"

* * *

"అది. . . అది రక్తం గదూ?" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు రామనాథం, బాత్ రూమున సుధాకర్ ఉమిసిన రక్తాన్ని చూసి. తల ఊపాడు సుధాకర్. ఆయాసంతో పది క్షణాలు నిలబడిపోయాడు. తరవాత నీళ్ళు పోసి నోరు కడుక్కుని పుక్కిలించి ఉమిశాడు.

"నువ్వీ మధ్య తరుచు దగ్గుతున్నావు కూడా. అందులో రక్తం. డాక్టర్‌కు చూపావా?"

"ఊహుఁ . . . లేదు. చూడాలి."

టైప్‌మెషిన్ కదలిక ఆగిపోయింది. మెషిన్ నుండి వేళ్ళు తీయకుండానే రామనాథం కేసి చూశాడు సుధాకర్.

"నీకు ఫోను."

కుర్చీని వెనక్కు జరిపాడు. ఎవరై ఉంటారు? కృష్ణనా? కమలనా? కమలే! "కమలా! నేను, సుధను. ఏమిటీ విషయం?"

అవతలి నుండి చాలా క్షణాలు మాటలు వినపడలేదు. "కమలా!" తిరిగి పిలిచాడు.

పలికింది: "వెంటనే ఇంటికి ఓ సారి రాగలవా, సుధా?"

"ఇప్పుడా?" టైము చూశాడు సుధాకర్. నాలుగు దాటి పదునైదు నిమిషాలు. "విషయ మేమిటి?"

"ఏమీ లేదు. ఉత్తినే."

తను నమ్మలేదు. ఊరకనే అయితే తనను ఫోనున పిలిచి ఇంటికి వస్తావా అని అడగటమేమిటి? "ప్రిన్సిపల్‌కూడా లేడు, కమలా! కొద్దిగా పని మిగిలిపోయింది. మరో గంటలో వస్తాను."

"ప్రయత్నించండి తొందరగా రావటానికి." ఫోను పెట్టేయబడింది.

విషయం అర్థం కాలేదు సుధాకర్‌కు. గొంతుకూడా కొత్తగా ఉంది. తనకు పరిచయమై అలవాటయిన స్వరం కాదు.

అత డా రోజు ఇంటికి చేరేసరికి ఆరు గంటలు కావచ్చింది. నట్టింట దీపం వెలిగిస్తూ ఉంది కమల. వెలుతురుకు నమస్కరించి మెడను తడుముకుని కండ్లకు దగ్గరగా లాక్కుని అద్దుకుని వెనక్కు తిరిగింది కమల. వాకిట సుధాకర్. ఇరువురూ ఒకర్నొకరు చూసుకుంటూ కొన్ని క్షణాలు కదలక నిలబడిపోయారు.

తరవాత చాలా మెల్లగా పలికింది కమల. "మా నాన్నగారు చనిపోయారుట, సుధా!"

దిగ్భ్రమగా చూశాడు సుధాకర్. "మరి. . . మరి ఫోనున చెప్పలేదేం?"

కమల బదులు పలకలేదు.

బస్సున ఇరువురూ మౌనంగా కూర్చున్నారు. విషయం లేక, మాటల్లేక నిశ్శబ్దతను మిగిలిపోయారు. బస్సు ప్రతి స్టేజీలో ఆగుతూ, మనుషుల ఆదుర్దాతో నిమిత్తం లేకుండా పోతూంది.

"కమలా!" తల ఎత్తి భర్త

ముగ్ధ చిత్రం—ఎస్. ఎల్. సుభాష్ (సికిందరాబాదు)

[illegible] "[illegible] ఎన్డింగ్."

[illegible] నెమ్మదిగా నడవ [illegible] ట్యాంకుబండ్ స్ట్రీట్. ఆ స్ట్రీటున [illegible] నిశ్శబ్దం. పెడు పెలపెలా [illegible].

[illegible] నవ్వినే కండ్ల [illegible] గూర్ఖా. [illegible] అమ్మాయి [illegible] భర్త చేతిని [illegible].

ఆ [illegible] దారి నిండా అనేక [illegible] గదించిన [illegible] గౌరవాన్ని [illegible] పెట్టుకు [illegible] మనుష్యులు [illegible] ఎన్నని చోట. [illegible] గట్టిగా పట్టుకుని ముందు [illegible] కమల. కమల చేయి తన [illegible] స్పందించటం గమనించాడు [illegible].

[illegible] కమల. కండ్లు పెద్దవి [illegible]—[illegible]. "ఆపో [illegible]." [illegible] పిలుస్తున్నాడు. [illegible] చేయి లేపి, తనకు [illegible] సుధాకర్.

[illegible] నిండా పెద్ద పెద్ద పూల [illegible] మనిషి రూపు కనిపించటం [illegible]. [illegible] ప్రశ్నలను [illegible]! భర్త చేతిని వదిలి తండ్రి [illegible]వానికి దగ్గరగా నడిచింది కమల. స్పంది[illegible] చేతులలో ముఖాన్ని తాకి చూసింది. పెదవులు వణుకుతున్నాయి. కంటిని నీళ్లు లేవు. చూపులు స్థిరంగా లేవు.

గదిలో ఉన్న మనుష్యుల్ని, భర్తను, తండ్రిని చూపులు మార్చి మార్చి చూసింది.

ఆ ఇంటి పురాతన తోకగు—[illegible] ప్రాగుంతో పెరిగిన పీఠాలు—వాటి[illegible] నిలబడలేక నడుం వంగిపోయి, యవ్వనాని అలవైపు నిలబడి, అన్నీ ఉండి. ఏమీ లేక, వణుకుతున్న పెదవులతో, బిత్తర చూపులు చూస్తున్న అమ్మాయిగారిని చూసి ఏడ్చాడు.

కమల బిగ్గరగా ఏడ్చింది. అంతరాల మధ్య సున్నిత భాగాలు కదిలి, కరిగి, తను వణికిపోతూ బిగ్గరగా ఏడ్చింది. చుట్టుపక్కల ఆడవాళ్లు ఇద్దరు ముగ్గురు కమల దగ్గరకు పోయి ఓదార్చబోయారు. సుధాకర్ వారించాడు. అతడి కేసి వింతగా చూశారు వారు. "వద్దు. ఏడవనీయండి."

చనిపోయిన ప్రసాదరావును చూస్తూ ఉండిపోయాడు సుధాకర్.

ప్రతి వాక్యానికి ఏదో ఒక చోట ఫుల్‌స్టాప్ ఉంటుంది. జీవితానికి మృత్యువు ఫుల్‌స్టాపు. మనం జీవించగలుగుతుంది కొందరు చనిపోతున్నందు వలనా? ఈ సరికి ప్రసాదరావు ఆత్మ వేరో పదార్థాన్ని ఆశ్రయించి ఉంటుందా? ఎక్కడ? ఎవరుగా? అర్థం కాలేదు సుధాకర్‌కు. ది సుప్రీమ్ రియాలిటీ ఈజ్ డిఫికల్ట్ టు గ్రాస్ప్ అండ్ ఇంపాజిబుల్ టు డిఫైన్.

అతడి చేతికి తాకిన చల్లదనాన్ని ఉలికిపడి చూశాడు సుధాకర్. కమల! పిలుస్తోంది. వెళదాం రమ్మంటూంది. ఇంత అర్థాంతరంగానా? అర్థం కాలేదు. కమల ననుసరించాడు.

పేవ్‌మెంటున ఇరువురూ. మధ్యను మాటల్లేవు. [illegible] కమల: "[illegible] సినిమాకు టికెట్లు, మాదా!"

సినిమా? కొద్దిగా వింతగా చూశాడు. కాని, ప్రశ్నించలేదు. కొద్ది దూరంలో చిత్రలేఖ. 'హౌస్ ఆఫ్ హార్డ్' సినిమా. [illegible] . . . దగ్గర [illegible] తీసుకొచ్చేలోగా. లేచి బయటకు [illegible]యాడు సుధాకర్. అతడు తిరిగి లోపలకు వచ్చేరికి ఏడుస్తూ కనిపించింది కమల. తుజాన లేచి బయటకు తీసుకుపోయాడు సుధాకర్.

* * *

ఆదివారం సాయంత్రం ఆరు గంటలకు మహాసాగర్ బీచ్ రోడ్డంతా మనుష్యులతో నిండిపోయి కోలాహలంగా ఉంది. వివిధ రకాల మనుష్యులు. వారి వింత వస్త్రధారణ. ఆ రోడ్డున నాలుగు గంటలకే అస్తమిస్తాడు సూర్యుడు.

"మొత్తానికి [illegible]కూడా తండ్రుల లిస్టులో చేరిపోయాడు!" గాలికి చెదురుతున్న ముంగురులను చెవి వెనక్కు తోసుకుంటూ అంది కమల.

"మీ ఆడపిల్లకు. . ."

కృష్ణ కేసి గుంభనంగా చూసింది కమల. "ఆడపిల్లయినా, మగపిల్లాడయినా తండ్రిని పిలిచేది 'నాన్నా' అనే!"

"ఎక్సెలెంట్. నే కాదన్నానా?"

ముగ్గురూ నవ్వుకుంటుండగా పేవ్‌మెంటున నడవసాగారు. సుధాకర్ మౌనం కృష్ణ, కమలల కర్థం కాలేదు.

"ఏమి టా నిశ్శబ్దం? బోధపడ్డా స్వేచ్ఛా?"

కృష్ణ మాటలకు నవ్వాడు సుధాకర్. "[illegible]! ఈ ఆకాశ సౌధాల మధ్య ఎక్కడయినా జాతి మిగిలిపోయుం టుందేమోనని."

తనూ డ్రమాటిక్‌గా పోట్లాడింది కమల. "మరి ఈ యశోదగకు రావాలు ఏది బహూకరించకుండానా, ప్రభూ?"

ముగ్గురూ నవ్వారు. సుధాకర్ నవ్వు [illegible] భరించలేక, ఎక్కువై, అది దగ్గులోకి [illegible] ఉన్నాడు. కమల గుండెలు [illegible]. దగ్గి దగ్గి [illegible] దగ్గరే [illegible] కాదని [illegible], ముందుకు జారి [illegible] గట్టిగా!

"ఏమిటి, సుధా? ఏమిటిది?" ఆందోళనగా చూసింది కమల సుధాకర్ కేసి. సుధాకర్ మాట్లాడలేదు. కృష్ణ తెచ్చిన సోడాతో ముఖం కడుక్కొని నోరు శుభ్రం చేసుకున్నాడు.

"ఎన్నాళ్ళనుంచిరా ఇలా?" కొద్ది తీక్ష్ణతతో అడిగాడు కృష్ణ. సుధాకర్ స్నేహితుడు భుజాన చేయి వేసి అతడిని ఆనుకుని మరో చేతిని కమల భుజాన ఉంచి ఆయాసం తీర్చుకున్నాడు.

"నీకు మతి పోయింది." విస్మయంతో విని కోపంగా పలికాడు కృష్ణ. "ఇన్నాళ్ళు నుండి దాచుకుని... ఎవరికీ చెప్పకుండా... స్నేహితుం మంటే లెక్కలేదనుకో... చివరకు భార్యకు. . . తనకుకూడా తెలియకుండా?"

"నిష్ఠూరలు వద్దు, కృష్ణా! నన్ను క్షమించు, కమలా!"

ఏడుస్తోంది కమల. "ఇన్నాళ్ళూ మనం కలిసే ఉంటున్నా మనుకున్నాం సుధా! మనసుకు, మనిషికి తెలియకుండా గోడలు కడుతున్నా వనుకోలేదు."

"ప్లీజ్! కమలా! కృష్ణా! నా కోపిక లేదు. నువ్వు చెప్పు. నా కేం ఫర్వాలేదని..." ఆయాసంలో గుండె పట్టుకున్నాడు సుధాకర్.

సుధాకర్‌ను వినిపించుకోకుండా పక్కనే ఉన్న హోటల్లోకి వెళ్లాడు కృష్ణ. 33379 కు డయల్ చేశాడు. "హలో... హూ ఈజ్ ఆన్ లైన్. . . మాలతీ. . .! చూడు, మాలతీ. . . అర్జెంటుగా ఓ ఎక్స్‌రే తీయాలి. . . నో. . . నో. . . నా క్కాదు. నా స్నేహితుడికి. నువ్వు ఉంటావుగా. . . ష్యూర్. . . ష్యూర్. . . విదిన్ ఫిఫ్టీన్ మినిట్స్."

సుధాకర్, కమలలకు దగ్గరగా వచ్చాడు కృష్ణ. సుధాకర్ భుజం మీద చెయ్యేసి కమల కేసి చూశాడు. "వెళదాం పద, కమలా."

"ఎక్కడికిరా?"

"హాస్పిటలుకు"

నింగి — నేల

చిత్రం—వేటూరి సుబ్రహ్మణ్యము (హైదరాబాదు)

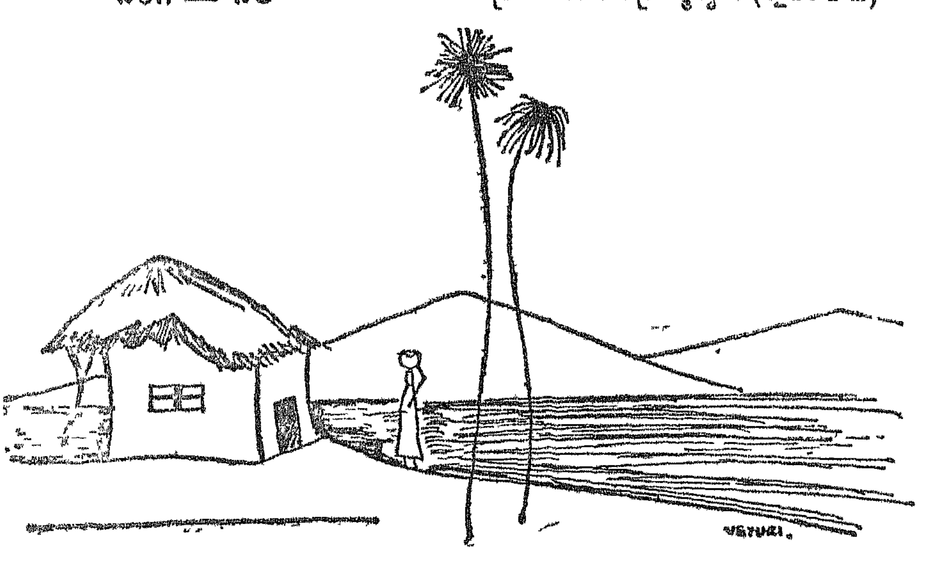

"ఇప్పుడా?" వింతగా చూశాడు సుధాకర్.

"ఊహూ... ఏసి మరో నెల ఆగి వెళదాం... అప్పుడిక హాస్పిటలు అవసరం ఉండదు."

కృష్ణ టాక్సీ అని కేకేయబోయే సరికి వారికి దగ్గరగా, పేవ్‌మెంట్ పక్కగా అంబాసడర్ కారు వచ్చి ఆగింది. డ్రైవరు సీటునుండి సంకరించుగా నవ్వింది వాణి.

"థాంక్ గాడ్! వాణీ. నీకు మూలనే ఎక్స్‌-రే క్లినిక్ తెలుసుగా. మనం మరో పది నిమిషాల్లో అక్కడుండాలి. ఆ తరవాత నీ ఇష్టం."

కారు వెనుక డోరును తెరిచి పిలిచింది వాణి. "ఎవరు తను బండి, కృష్ణా?" ఫ్రంట్ మిర్రర్ నుండి వెనక సీటు లోని కమలా, సుధాకర్‌లను చూస్తూ, తన పక్కనున్న కృష్ణ నడిగింది. విషయం విశదీకరించాడు కృష్ణ.

సుధాకర్‌ను వింతగా చూసింది వాణి. "ఇన్నాళ్ళెలా దురుకున్నారండి, సుధాకర్‌గారూ?" సుధాకర్ బదులు పలకలేదు.

"లేయ్, సుధా!" కండ్లు విప్పి కృష్ణ కేసి చూశాడు సుధాకర్. "సాయిబాబా అంటాడు—పాపం ఎక్కడో ఉండదురా. మనం చేసిన పాపాలు, తప్పుల్ని మెదడు కుప్పలుగా బిగించుకుని, చివరిలో వ్యాధులుగా వస్తాయి. . . నే చెప్పేది వినరా! ఏది నవ్వు?"

సుధాకర్ నెమ్మదిగా నవ్వాడు. "కృష్ణా! ఇప్పటి మన జీవితం గడిచిపోయిన కర్మార్థం. కాదంటావా? వివేకానందు డంటాడు: ఈచ్ మన్ ఫేడ్ ఎ మిషన్ ఇన్ లైఫ్ ఫుల్‌ఫిల్ ది రిజల్ట్స్ ఆఫ్ హిస్ ఇన్‌ఫినిట్ పాస్ట్ కర్మ."

* * *

ఆ రాత్రి కమల సుధాకర్‌తో మాట్లాడలేదు. ముభావంగానే గడిపా రిరువురూ. సగం రాత్రి మెలకువను చూసేసరికి పక్కను భర్త కనుపించ లేదు కమలకు. లైటు వేసి చూసింది. తలుపు తీసి ఉంది. ఆదుర్దాగా బయటకు వచ్చింది. దూరంగా చెట్టు కింద ఒంటరిగా కూర్చుని కనుపించాడు సుధాకర్.

"మంచున మరికొంత ఆరోగ్యం చెడగొట్టుకోవాలనా, సుధా?"

తల పక్కకు తిప్పి కమలకేసి చూశాడు సుధాకర్. చేయి జాపి భార్యచేతి నందుకుని తన ఒళ్ళోకి లాక్కున్నాడు. "నే చనిపోతే ఏం చేస్తావ్, కమలా?"

ఆమె అతడి పెదాలు మూయలేదు. ఒళ్ళోనుండి అతడి ముఖం లోకి దీక్షగా చూసింది. తరవాత నవ్వింది. "దహనం చేస్తాను."

నిశ్శబ్దం. చెట్ల ఆకులు గాలికి మృదువుగా కదులుతున్నాయి. శరీరాన మంచు చాలాకు చెమ్మ.

"ఆ తరవాత?"

"చితాభస్మాన్ని గంగలో కలుపుతాము."

"నాకు నీ పలన పుణ్యలోకాలు సంప్రాప్తిస్తాయి, కమలా! మరి నువ్వేం చేస్తావ్?"

"గుండు గీయించుకుని, కాషాయ వస్త్రాలు కట్టుకుని భిక్షకి నడుస్తాను."

కమల వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది. భార్యను దిగులుగా చూశాడు సుధాకర్.

"ని నన్ను బుగ్గ చెంతో మందలించారు. నాన్న వెయ్యకుండా వెళ్ళిపోయాడు. నువ్వు ప్రతి క్షణం చావు, చావు అంటూ . . . నన్ను చంపేయ్, సుధా, దానికన్నా."

భార్యను కావలించుకున్నాడు. "నువ్వు లేకుండా నా కే పుణ్యలోకాలూ వద్దు, కమలా! వాట్స్ వరర్డ్ టు మి వితవుట్ యు? నీ కోసం నేను మంచివాడినై, ఆరోగ్యవంతుడ్ని కావాలి, కమలా. కృష్ణ ఉన్నాడు—నాకు డాక్టర్. వాడిని దాటి కదా ఎవరయినా మన దగ్గరకు రావల సింది? వాడు రానీయడు."

* * *

తెల్లవారాక ప్రొద్దుటున సుధాకర్, కృష్ణ పక్క పక్కన నడుస్తూ. ఆకాశం మబ్బుగా ఉంది. రేడియోలో తెలుగు రికార్డులు.

"ఏమయింది?"

"ఏమయింది? టి. బి. నో! నార్మల్ స్టేజి దాటిపోయింది."

ఆ తరవాత మాట్లాడకుండా కొంత సేపు నడిచారు. "నెక్స్ట్‌వీక్ ఆ ఉద్యోగం మానేసేయ్."

"తరవాత?" నవ్వుతున్నాడు సుధాకర్. ఆ నవ్వు చూడగానే ఒళ్ళు మండింది కృష్ణకు. "నవ్వకు. అసలే రాగి ఉన్నాను. సగం ఇక్కడే ఆరోగ్యం చెడిపోయింది నీకు. ఈ రోడ్డుకు, పట్టణానికి దూరంగా నిశ్శబ్దానికి, చక్కటి వాతావరణానికి బయలుదేరు."

"లేయ్, కృష్ణా! మాటలంటే చెప్పావ్. ఇదొదులుకుని ఎక్కడకు పోయేటట్లు? ఎంత ఖర్చవుతుంది? ఇవన్నీ ఆలోచించావా?"

"మే మందరం లేమా?"

సుధాకర్ కృష్ణ చేతిని మృదువుగా నొక్కాడు. "లేదు! మనందరం సన్యాసులం. దాతేది బూడిదే!"

తుప్పర్లు రాలుతున్నాయి. మలుపు తిరిగి ఇరువురూ ట్రంక్‌రోడ్ ఎక్కారు.

"డబ్బు కావాలనుకుంటే నే నడిగితే వాణి ఇస్తుందిరా."

"కాని, నా కది ఇష్టం లేదు."

"అంటే?" రోడ్డున ఆగి కోపంగా చూశాడు కృష్ణ.

"ఎంతో కష్టపడితే వచ్చిన ఉద్యోగం ఇది. మానేయమంటావురా! ఇక ఆరోగ్యం అంటావా? ఎలా జరగాలని ఉంటే అలా జరుగుతుంది. గీతల్ని మనం మార్చగలమంటావా?"

"ఆల్‌రైట్! నా మాట మీద విలువలేనివాడితో నే నెందుకు మాట్లాడాలి? గుడ్‌నైట్." కోపంతోనే పక్కనే పోతున్న సిటీ బస్సు కమ్మీ అందుకున్నాడు.

బస్సు మలుపు తిరిగేదాకా చూస్తూ ఉండిపోయాడు సుధాకర్.

* * *

నీళ్ళు బయట ఉంచింది కమల. సుధాకర్ స్నానం చేస్తున్నప్పుడు అడిగింది: "ఈ రోజూ కృష్ణ కనిపించలేదా?"

"లేదు, కమలా! ఎక్స్‌-రే తీయించి మనల్ని పంపించి మరునాడు కలుస్తా నన్నాడా? నిన్నా లేడు. ఈ రోజూ అతడి జాడ లేదు."

"నన్ను నమ్మమంటావా, సుధా?"

"అంటే. . .?"

"అతడు నీకు కనిపించాడు. కాని, కనిపించాడని చెపితే మీ రిజల్ట్స్ అడుగు తానని. అంతేనా?"

"నిజం, కమలా! నే నీమధ్య అబద్ధాలు మానేశాను. అతడు నిజంగా కనపడలేదు."

భోజనానికి కూర్చోబోతున్న ఇరువురూ తలుపు తోసుకుని లోపలకు వచ్చిన శ్రీరామ్‌ను వింతగా చూశారు. "ఇదేనా, శ్రీరామ్, రావటం?"

"ఇప్పుడేరా!" లోపలకు వచ్చి పరిచిన చాపన విశ్రాంతిగా కూర్చున్నాడు.

"శాంతి, పిల్లలు ఎలా ఉన్నారు?"

కమల ప్రశ్నకు తలఊపాడు శ్రీరామ్, క్షేమమే అని. "శాంతి కులాసాగానే ఉంది. కాకపోతే పుత్రికారత్నం కొద్దిగా వీక్‌గా ఉంది."

మేలుకొలుపు

చిత్రం—జి. ఎస్. జగదీష్ (మద్రాసు-1)

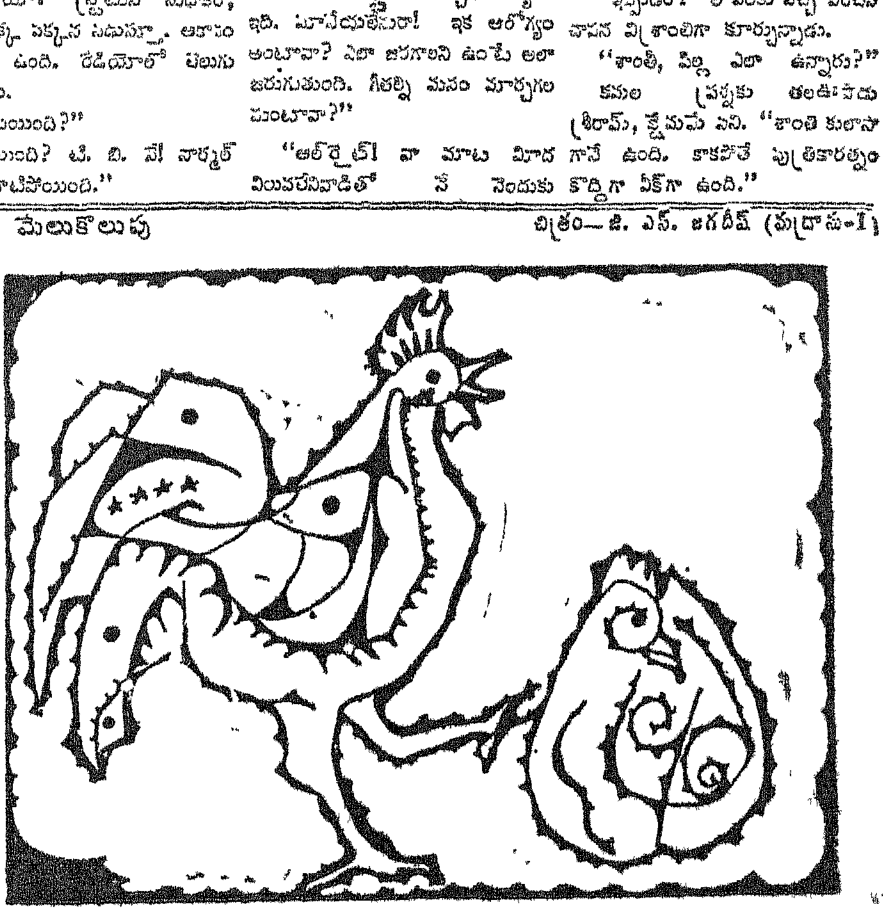

సుధాకర్ పీటనుండి లేచి శ్రీరామ్‌కు పక్కగా కూర్చున్నాడు. "కృష్ణను కలిశావా?" , పెరుగ్గా అడిగాడు.

"ఊహుం. . . లేదురా! బహుశా ఈ దఫా కలవలేనేమో? తిరిగి రేపు ఉదయం వెళ్ళిపోవాలి."

తేలిగ్గా గాలి పీల్చుకున్నాడు సుధాకర్.

ఆ రాత్రి వారిద్దరి మధ్య కాలం చాలా సరదాగా గడిచిపోయింది. సుధాకర్ కమలను హెచ్చరించాడు—తన ఆరోగ్యం శ్రీరామ్‌తో ప్రస్తావించవద్దని.

మరునాటి ఉదయం ఆఫీసుకు పోబోతున్న సుధాకర్ చెయ్యి పట్టి ఆపాడు శ్రీరామ్. "రాత్రి నుండి చూస్తున్నా నురా—పొరపాటునైనా నీ ఆరోగ్యం విషయం ప్రస్తావించుతావేమో నని..."

"ఆం? . . .?" సుధాకర్ ముఖం పాలిపోయింది.

"నాకంతా కృష్ణ ఉత్తరం వ్రాశాడు. మనసులోని మాటల్ని స్నేహితులకు కూడా చెప్పకుండా, దాచిపెట్టేవారిని జోడుగుళ్ళ పిస్టల్‌తో కాల్చి పారేయాలి. ఆల్‌రైట్. మించిపోయిందేమీ లేదు. ఈ రోజునుండి నువ్వు ఉద్యోగానికి పోవటం లేదు."

"నీకు మతి పోయిందిరా. . .!" సుధాకర్ ఉద్రేకపడబోయాడు.

"షట్‌యువర్‌ మౌత్! అంతేకాదు, మనం ఇప్పుడు, ఈ క్షణం ఇక్కడి నుండి మా ఊరు వెళ్ళిపోతున్నాం."

"వద్దురా, శ్రీరామ్, వద్దు." సుధాకర్ కండ్లవెంట నీళ్ళు తిరిగినాయి. "ఇంత మంచితనాన్ని నే భరించలేనురా. మీకు ఋణపడలేను. . ."

"పెద్ద మాటలు వాడకురా." సుధాకర్ భుజం చుట్టూ చేతులేసి బిగించి పట్టుకున్నాడు శ్రీరామ్. "అరే, సుధా! మనం చిన్ననాడు స్కూల్లో చదువుకునే రోజుల్లో కలిసి ఒకే చోట ఉండాలని తెల్లని కాగితం మీద బొమ్మరిల్లు గీసుకొని, ఓ గది నీకు, ఒకటి నాకు, మరోటి కృష్ణకు, ఇంకొకటి ఎస్. వి. ఎస్.కు, వేరొకటి మొహిద్దీన్‌కు— అని గుర్తులు పెట్టుకున్నాం. గుర్తుందా? మనం ఆ పల్లెటూరున కలిసి ఉందాం. ఉన్న భూమిని సాగు చేసుకుందాం. లేదా భూమి చాలకపోతే కౌలుకు తీసుకుందాం. ఇక్కడ సంపాదించే నాలుగు డబ్బులు అక్కడ సంపాదించలేమా? ఆ వాతావరణాన నీ ఆరోగ్యమూ బాగుపడుతుంది. . ."

కమల భర్త కేసి చూసింది. సుధాకర్ మాట్లాడలేదు. కండ్లు మూసుకున్నాడు.

"మాట్లాడవేంరా?" సుధాకర్ భుజాలను తట్టాడు శ్రీరామ్.

"ఏం లేదురా, రామ్! ఇన్నాళ్ళ దేవుడు ఇన్‌ఫినిట్ అని, అబ్సల్యూట్ అని, సుప్రీమ్ రియాలిటీని గ్రాస్ప్ చేయడం కష్టమని ఆలోచించాను. పక్కను స్నేహితుల్ని పెట్టుకుని అంత దూరానికి ఎందుకాలోచించానా అని." శ్రీరామ్‌ను కావలించుకున్నాడు సుధాకర్.

* * *

కృష్ణ బెడ్డింగ్ సర్దుకుంటూంటే, తను సూట్‌కేసు సర్దుతూ సాయపడింది వాణి. చివరిసారిగా గది నో మారు పరీక్షగా చూశాడు. తరవాత బెడ్డింగ్ మీద రెండు జడలు ముందు కేసుకుని, ముడుచుకున్న మోకాళ్ళను మోచేతిని, అరచేతిని గడ్డాన్ని ఉంచుకుని కూర్చున్న వాణి కేసి చూశాడు.

"అన్నీ సర్దుకోవడం అయిపోయాయా?" తల ఊపాడు కృష్ణ.

"మరి నే నేమిటి?"

"నువ్వు నవ్వే! మరో రెండు నెలలో డాక్టరువు అవుతావు. ఆ తరవాత . . ."

అతడి వాక్యాన్ని తను పూర్తి చేసింది వాణి. "డాక్టర్ మిస్ వాణి, ఎమ్. బి. బి. ఎస్. అని బోర్డు కట్టుకుంటాను— అంతేగా."

"గుడ్ గాడ్! అప్పుడప్పుడూ నీ బుర్ర బాగా పని చేస్తుందే?"

"నేనడుగుతున్నది అదిగాదు. నువ్వూ, నేనూ మధ్య 'మెమ' ఏమిటని?"

వాణి కేసి రెండు క్షణాలు రెప్పవాల్చకుండా చూశాడు కృష్ణ. "నువ్వు సీరియస్‌గా అడుగుతున్నావా, వాణీ?"

"చచ్చేంత సీరియస్, బాబూ!"

రెండు క్షణాల తరవాత మెల్లగా పలికాడు కృష్ణ. "నీకు తెలుసు, వాణీ, నా జీవితంలో ఓ ఆడపిల్ల ఉన్నదని..."

"ఆహా! అంతేకాదు, ఆ ఆడపిల్ల జీవితంలోనూ మరో మగ జీవం ఉందని తెలుసు." విసుగ్గా చూసింది వాణి. "ఇటువంటి కాకమ్మ కబుర్లు నాకు చెప్పద్దు, కృష్ణా! తను కాదంటున్నా, తన జీవితంలో మరో మనిషి ఉన్నాడని మొర్రో అంటున్నా ఆ వ్యక్తినే ఆరాధించటం — ఐ హేటిట్, కృష్ణా! దిస్ ఈజ్ ఫూలిష్ థింగ్—దీన్ని ప్రేమంటావా?"

"నువ్వు చెప్పింది నిజమే, వాణీ!" మెల్లగా తల ఊపాడు కృష్ణ. "మరి ఇప్పుడు నువ్వు కలిసి ఇన్ని గురించి ఆలోచించటంలో నీ ఉద్దేశం. . ?"

సీరియస్‌గా చూసింది వాణి. "అది ప్రేమంటావా?"

"నా ఉంకాయ. నాకు ఏమి తెలుసు?"

బెడ్డింగ్ నుండి క్రిందకు దిగింది వాణి. "చూడు, కృష్ణా! ఇప్పుడు నా అవసరం! మరో గంట వరకూ ఏమీ చెయ్యకుండా నీ ఒళ్ళో కూర్చుంటా. గుడ్‌బై! మీరు నన్ను మాట్లాడ వద్దు అన్నా బాకీ. మీ . . ."

అతడి చెంపను ముద్దు పెట్టుకుని బయటకు పరుగెత్తింది వాణి.

"ఉన్మత్తపిల్ల!"

* * *

రైలు మహబూబ్‌నగర్ నుండి ఢిల్లీకి పరుగు తీస్తోంది. ఇప్పుడు, రైలు కలిసి చేస్తున్న శబ్దం 'హార్బరింగ్ జాజ్'లా ఉంది. చెట్లు, చేమలు, టెలిగ్రాఫ్ స్తంభాలు, ఏవేవో పిట్టలు రైలు వెనక పరుగెడుతున్నాయి.

పంపార్ట్మెంటులో ఓ యువకుడు పేరియబుల్‌ను బయట పెట్టి కిటికీగుండా రేడియోను మోగించే ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు. టిడిం డిడిం డిం. . . డురు డురు డురు డూం. . . టి డిం డిడిం డిం. . . డురు డురు డురు డూం. . . ఈ వాడు పిచ్చికుక్క బొమ్మరిల్లా . . .

"రెడ్, సుధా! అలా చూడు." దగ్గర అవుతున్న ఊరిని చూపించాడు కృష్ణ.

రెండు కొండలు. కొండల నడుమ తీర్చి కట్టబడిన ఇండ్లు. చుట్టూ ఏపుగా పెరిగిన చేలు, వాటి పచ్చదనం. వాటి పక్కగా ప్రవహిస్తున్న నది. పిచ్చిగా పూసిన పచ్చని పూలచెట్లు.

"నిజమైన సౌందర్యం, యథార్థం, నిశ్శబ్దం, శాంతి ఇక్కడే ఉన్నాయిరా. పట్నాల్లో మనకు తెలిసే, ప్రపంచానికి తెలిసిన ఇండియా కనిపించదురా! ఇండియా బిలాంగ్స్ టు ది విలేజస్. ఇండియా యథార్థ స్వరూపం ఈ పల్లెటూళ్ళేరా! వేర్ దేరీజ్ సైలెన్స్ దేరీజ్ ఇండియా. వేర్ దేరీజ్ నాన్—వయొలెన్స్ దేరీజ్ ఇండియా. వేర్ దేరీజ్ హిందూయిజమ్ దేరీజ్ ఇండియా."

కృష్ణ చివరి వాక్యాన్ని కమల అంగీకరించలేదు. "వేర్ దేరీజ్ సెక్యులర్ కంట్రీ దేరీజ్ ఇండియా."

"ఎడ్మిటెడ్!"

ట్రెయిన్ స్టేషన్‌లో ఆగింది. వారు ఇండియాలో దిగారు. ✳

వెలుగు నీడలు

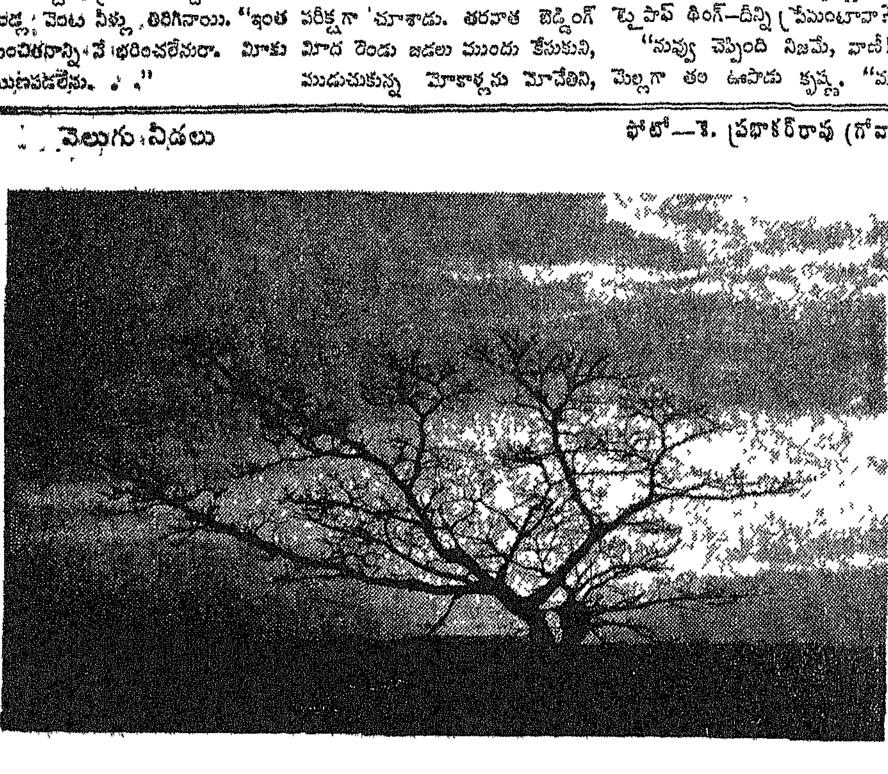

ఫోటో—కె. ప్రభాకరరావు (గోవా)